

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra JOHANNES EWALDS LEVNET OG MEENINGER

Citation: Ewald, Johannes: "Johannes Ewalds samlede skrifter", i Ewald, Johannes: *Johannes Ewalds samlede skrifter*, Gyldendal, (1969), s. 265. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-ewald06val-shoot-idm140353511182320.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Johannes Ewalds samlede skrifter

En Passage af den Hellige Augustin falder mig ind - »Drukkenskab (ebrietas)« siger han omtrænt, er langt fra mig; Herre forbarm dig over mig, at jeg aldrig forfalder dertil; men - crapula interdum obrepit servo tuo - - det er at sige - men en Ruus, eller endnu egentligere og værre, den Hovedpine som man føler Morgenen efter en Ruus, lister sig undertiden paa din Tjenner - Herre »lad den altid være langt fra mig!« - - Nogle har heraf vildet slutte, at den gode Kirke-Fader har kundet stikke en stoer Deel Viin til sig, uden derved at lide den mindste Svækkelse i Forstanden; endskjønt han om Morgenen derefter fandt nogle Uleyligheder deraf i Hovedet - og paa den Maade skulde den hellige Augustin, efter mit Begreb omtrænt have været en Herr von ThundernTrunk - Dog de gode Herrer, som har fortolket ham saaledes; har ventelig til deres Ære selv aldrig havt nogen Ruus - Det er nogenledes physisk umueligt, at det Hoved, som om Morgenen efter en Sviir er saafortumlet, at det endog lider || Smerter, om Aftenen førend Søvnens slet ingen Uorden skulde have følt - Den besynderlige Egenskab, at kunde taale megen Spiritus, uden nogen kjendelig eller betydelig Forandring i det man kalder sin Forstand, forudsetter desuden efter mine Tanker et af to - enten et stort og herskende Pflugma - et vandagtigt Legeme og en vandagtig Sjæl; som ved ingen Slags Physisk eller Moralsk Ild kan ophidses til fiinere Følelser - - ved ingen Spore sprenkes ud af den snevre Begreb-Kreds, hvorved den engang har beroeliget sig - eller og setter den en langvarig, en til Laster og til Natur hærdet Vane forud - Jeg tilstaaer, at jeg føler en Art af Tvang 266

ved at sige dette sidste - Det er virkelig kun den Agt, som man ikke vel kan negte endeel tobeenede SexpotteBimplers naturlige Forstand og Følsomhed, der afnøder mig denne anden Deel af mit Dilemma - thi nogle, skjønt ikke altforvel udviklede Begreb i min Sjæl tilsige mig, at det havde været nok med den første - Jeg tiltroer mig ikke - jeg tør ikke ligefrem paastaae; at de som kan taale megen stærk Drik uden at tabe noget af deres Forstand; aldrig har havt megen Forstand at tabe - at alle de hvis Lidenskaber heele Strømme af Phlegeton ikke kan ophidses, skulde have en Sjæl - der var skaaret ud af en Ege-Knub - eller med andre Ord; at ingen Kunst, ingen Vane kan frembringe denne ædle Færdighed, at drikke meget, Forstanden uskadet, hos andre, end hos en født Esel, en følesløs Dosmer, en purus putus Pflugmaticus - Jeg tør ikke paastaae dette ligefrem - Og dog kan jeg ikke begribe, hvorledes en øm, følsom, vittig, munter og virksom Sjæl, nogentid kan vennes til at taale sin egen naturlige Heede stærkt forøget ved en fremmed, uden at blive sværmerisk, løbsk, uregjerlig derved - det er at sige, jeg kan ikke begribe hvorledes man kan venne Krud til simile claudicans at ligge ved Siden af Ild, uden at springe i Luften - Hvorledes alting er, saa er det vist, at jeg, som uroest besidder en af de varmere Sjæle, ved ingen Øvelse, ved ingen Vane, endnu har kundet bringe det til at taale meer - mine Concepter uskadte - end saadan en stakkels Flaske Viin fra Mayn-Strømmens Bredde eller fra RhoneFlodens Bredde; som Herr von Thundern Trunk drikker i to Drik for at væde sin Gane - Det er vist, at den indtil denne Time giver mig al den Munterhed, som jeg med en god Samvittighed kan tillade mig - at jeg ikke kan gaae et Skrit længer, uden at blive en Nar - og at jeg af to onde Ting heller undertiden vil blive en Nar ved to Flasker, end ikke kunde blive det ved sex - De stærke 267 Herrer, som kan taale meget, vil see heraf, at jeg ikke har nogen synderlig Credit for dem - og at jeg i min Rangforordning sætter dem endnu en Classe dybere || ned, end dem, som undertiden tout de bon drikke sig en Ruus paa, qvibus crapula interdum obrepit, som det vederfoer den gode Fader Augustin - endskjønt jeg legger min Haand paa mit Bryst, og vidner, at jeg med denne angrende Lærer, oprigtig beder -: Herre forbarm dig over mig, at det altid maae være langt fra mig! - Hvad jeg før vilde have sagt om vor KirkeFader, var, at man hverken med Rimelighed og Billighed kan tilskrive denne skarpsindige, og fromme Lærere saa kold og vandagtig en Sjæl, som jeg forudsætter hos dem, der af Naturen kan taale megen stærk Drik uden Forandring i deres Forstand - eller beskylde ham for ved en lang Vane at have opnaaet denne Færdighed; om den ellers kan opnaaes allene derved - Efter mine Tanker har han følgelig ligefrem vildet sige - Jeg er ingen Drukkenbolt; men undertiden slaaer jeg en Sviir af -